

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Одеської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в IV кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Одеської області** у IV кварталі 2022 року свідчать, що на тлі активних бойових дій і терористичних атак респонденти **суттєво пом'якшили свої очікування** щодо скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. **Водночас респонденти негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у цей період. Прогнозується подальша інфляція. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 2.9% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 28.9%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 32.3%. Найоптимістичніше налаштовані респонденти підприємств переробної промисловості (33.3%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 63.9% опитаних респондентів очікують інфляцію понад 20.0% (у попередньому кварталі – 63.2%), у цілому по Україні – 62.4%. **Головними чинниками зростання інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 80.6% респондентів (у попередньому кварталі – 89.2%), у цілому по Україні – 88.5%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 10.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 5.6%), у цілому по Україні – «мінус» 11.5% (таблиця). Найпесимістичніше налаштовані керівники підприємств сільського господарства (баланси відповідей – «мінус» 40.0%);
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 2.7% (у III кварталі 2022 року – 8.1%) (таблиця), у т. ч. на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 15.0% (у попередньому кварталі – 5.3%). У цілому по Україні прогнозується зменшення обсягів реалізації продукції: баланси відповідей – «мінус» 7.3% та «мінус» 6.3% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 16.7% та «мінус» 13.9% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 13.5% та «мінус» 10.8% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 26.9% та «мінус» 16.6% відповідно (таблиця);
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 36.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 31.6%). У цілому по Україні – «мінус» 20.1% (графік 4);
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, вищими темпами** (баланс відповідей – 97.2%), ніж на **товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 61.1%) (у попередньому кварталі – 89.5% та 57.9% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливають ціни на енергоносії, курс гривні до іноземних валют та ціни на сировину і матеріали (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 66.7% та 27.0% відповідно (у попередньому кварталі – 63.2% та 28.9% відповідно) (графіки 4 і 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії та значні коливання курсу гривні щодо інших валют (графік 5).

Послабилися очікування підприємств області щодо зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу запозиченням у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткіші (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та занадто складна процедура оформлення документів (графік 10).

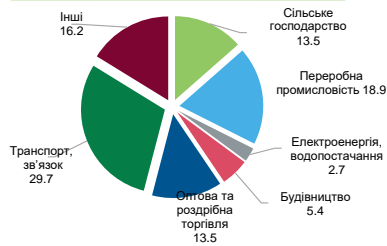
94.4% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 94.2%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

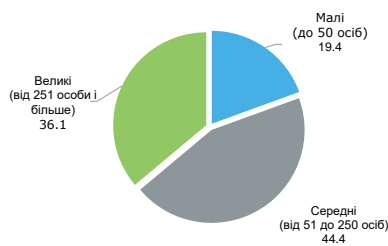
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 8.1% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 21.6%). У цілому по Україні – «мінус» 19.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 31.3% (як у III кварталі 2022 року – «мінус» 33.3%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 25.0% (у III кварталі 2022 року – 10.5%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

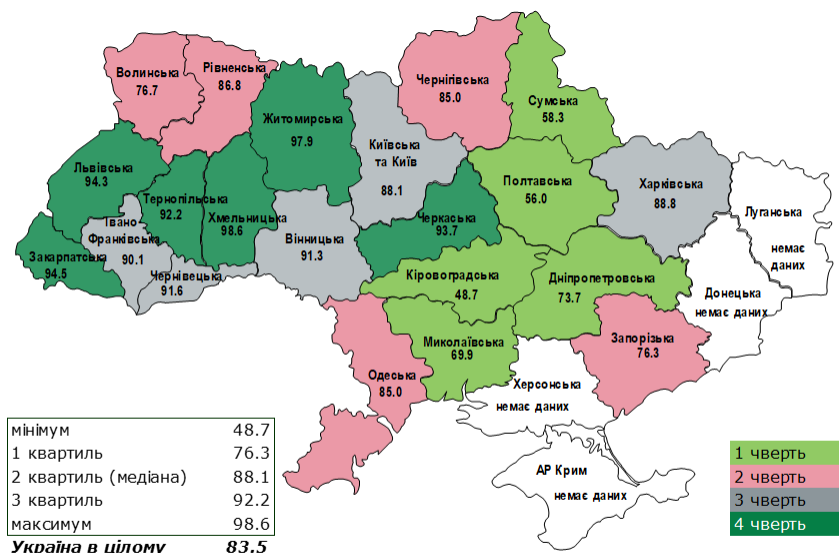

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 01–29 листопада 2022 року;
- опитано всього 36 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

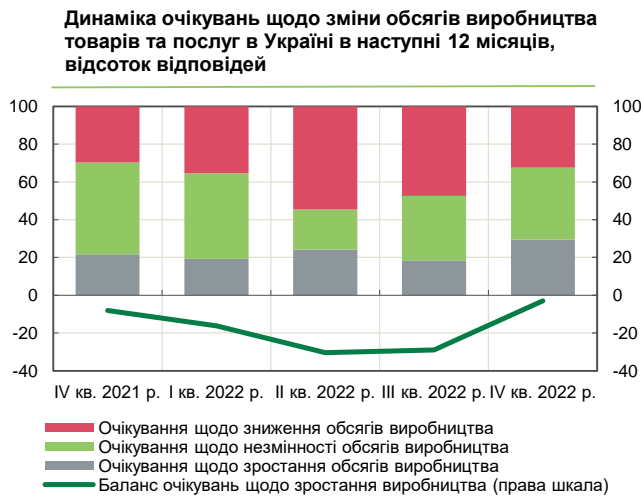
*квартіль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	2.7	9.7	-8.8	-5.6	-10.8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	19.4	0.0	8.1	2.7
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	0.0	-17.9	-29.4	-13.5	-16.7
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	14.3	-3.4	-23.5	-10.8	-13.9
кількості працівників	-10.8	-10.0	-27.3	-31.6	-36.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

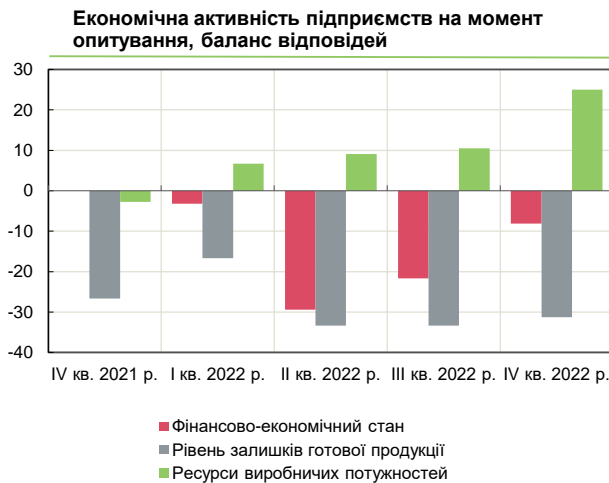
Графік 1

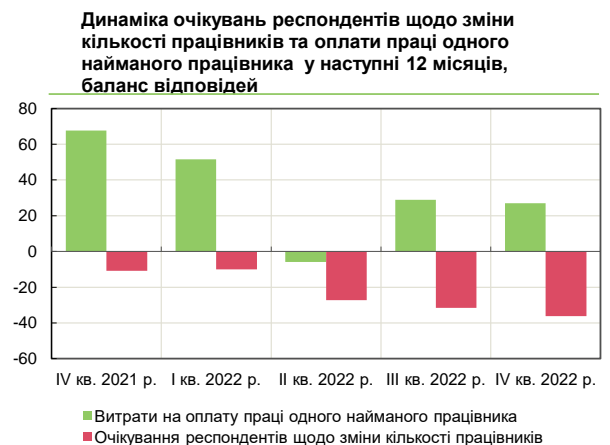
Графік 2

Графік 3

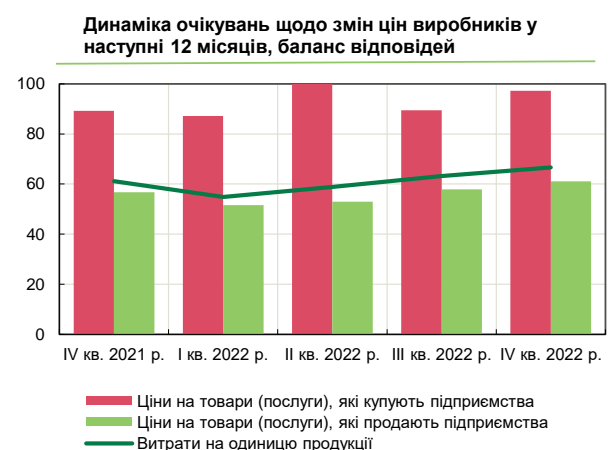
Графік 4

Графік 5

Графік 6

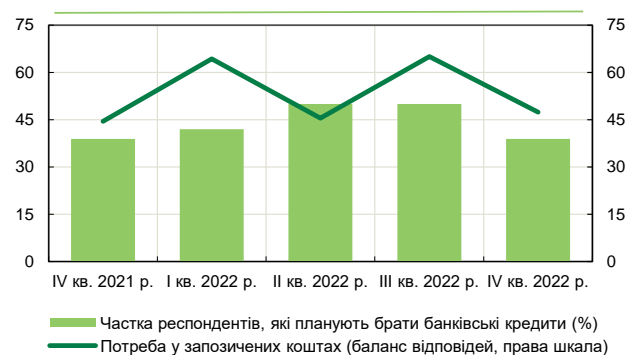
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

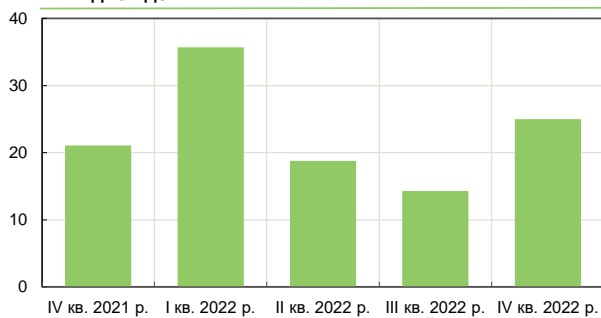
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

